

לבוא אל הקודש

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת אחרי מות קדושים
בזאת יבוא אהרן • אש קודש זרה • משה ואליהו • שליח ציבור • בשר זה
רצח? • לזכות לחיים בלי לעשות דבר • נחלת ה' • כבוד התורה • עסוק
בנטיעה • כלל ענק בתורה • נקיות בממון

בזאת יבוא אל הקודש

התורה מתחילה את פרשת סדר עבודת יום הכיפורים באזהרה לאהרן, בעקבות
מות בניו:

וידבר ה' אל משה לאמר אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה'
וימותו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל
הקודש... בזאת יבא אהרן אל הקודש.

כדי לגשת אל הקודש צריך לבוא עם הכנות מתאימות. קודש הקודשים הוא
מקודש ביותר, ולכן צריך זמן מסוים, ואדם מיוחד, וגם אז רק עם ההכנות
הנכונות אפשר להיכנס. אפשר להרחיב את ההדרכה הזו ולומר שלא רק אל קודש
הקודשים ואל בית המקדש צריך להגיע מתוך הכנה. אדם שעומד להתחבר אל
הקודש, עומד להתפלל, או לעמוד לפני ה' – צריך הכנה. בזאת יבוא אל הקודש.
כשאדם מתחיל להתפלל תפילת עמידה, הוא צריך להרגיש שהוא עומד בקודש
הקדשים ומתפלל לפני ריבונו של עולם. כך כתוב בכמה ספרים. אם כך, צריך
האדם להתכונן לקראת הכניסה הזו אל הקודש. ובספרי המקובלים כתוב שכול
השלבים הקודמים בתפילה, הקרבנות ופסוקי דזמרה, מכניסים את האדם שאומר

אותם אל מקום רוחני גבוה יותר ויותר. אחר כך, כאשר הוא מברך את ברכות קריאת שמע, וקורא קריאת שמע - הוא עולה למדרגה עוד יותר גבוהה רוחנית. והשיא מגיע כמובן כאשר הוא עומד בתפילת העמידה, מתפלל נוכח ריבונו של עולם. אדם צריך להתכונן לכך ולהתכוון לכך, שהוא עומד מול ריבונו של עולם. עוד אמרו חז"ל שאדם שנכנס לבית הכנסת יכנס בשני פתחים. לא יכנס רק בשיעור פתח אחד, ארבע אמות, ויעמוד על יד הפתח, אלא יכנס ממש, כיון שבבית הכנסת צריך להרגיש שנכנסנו למקום קדוש.

לעומת זאת, אדם שניגש אל הקודש בלי הכנה נכונה, בלי טהרת הנפש, לא רק שהוא לא מתקדש, אלא הוא מטמא את הקודש. זה היה הקלקול של קין, שניגש להקריב קרבן כאשר הלב שלו לא היה נקי. הוא היה במצב כזה שהוא מסוגל לרצוח כמו שאנחנו רואים אחר כך, והוא בא להקריב קרבן לפני ריבונו של עולם, לכן הקרבן שלו לא מתקבל. אדם שרוצה שהתפילה שלו תתקבל ותישמע לפני ריבונו של עולם, צריך לנקות את עצמו. צריך לחשוב על זה, לפני כול מצווה שאדם הולך לעשות - להתכונן. לא לוותר על הכנה נפשית. קל חומר כאשר אדם ניגש ללמוד תורה, עליו לחשוב 'מה אני הולך לעשות כאן?' - להתבונן בגדולתה של תורת ה'. על זה נתקנה ברכת התורה.

אש קודש זרה

בחלק ג של אורות הקודש (עמוד שס), הרב מדבר על שני בני אהרן, נדב ואביהוא: כשהולכים אחרי ההרגשה העליונה של הופעת רוח הקודש, ושל חכמה והופעה שבעולם, בלא התקשרות אל התורה ומעשיה בפרטיות, במדידת המידות הטובות המשוערת על פיה, הרי זה חטא נדב ואביהוא. אם מתכוונים לבוא אל הקודש מבלי הכנה נכונה, בלי קשר מדויק אל הדרכת התורה בכל פרטי ההתנהגות של תורה - הרי זה חטא נדב ואביהוא.

חושבים המתנהגים ככה שמתקרבים אל הקודש, מייחדים הם ממרחקים, מקריבים אפילו אש זרה, באים אל הקודש שתווי יין, בלא

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 3

אימתא דשמיא הנובעת ממקור עליון, הבא על ידי כיסוי הראש, אלא פרועי ראש.

לאנשים כאלה הרבה פעמים יש משיכה גדולה אל הקודש, אל הפנימיות, לתפילה בדבקות מאוד גדולה, הם מרגישים משיכה רוחנית חזקה להיות דבקים וגבוהים מאוד. אבל, אומר הרב, באמת הם רחוקים, מכיוון שהם עובדים את ה' לא על פי ציווי ה'.

חכמים אומרים לנו במדרש מספר פירושים מה היה החטא של נדב ואביהוא. דעה אחת אומרת שהם באו פרועי ראש אל המקדש, דעת אחרת אומרת שהם היו שתויי יין. ומבאר לנו הרב את הדברים: פרועי ראש זה חסרון בחיצוניות של יראת השם. חז"ל אומרים 'כסה ראשך כדי שתהיה לך אימתא דשמיא', ומי שהולך פרוע, ללא כיסוי, יש איזה חסרון ביראת ה'. כמובן, אנחנו מדברים כאן על נדב ואביהוא, שבאו מתוך רצון עמוק ופנימי מאוד, ואף על פי כן חסר היה משהו ביראת ה'. הייתה להם אהבת ה' גדולה מאוד, אבל היתה חסרה להם יראת ה'.

ושתייית היין, היה אפשר לחשוב שיש צדק בדבר. אדרבה, נעשה חגיגה לכבוד שמחת הקמת המשכן, נשתה יין ונשתכר, ועל ידי השמחה הגדולה שהיין יביא אותנו אליה, נוסיף ונידבק בה'. אבל אומרת לנו התורה שזו עבודה חיצונית, אל ה' צריך לבוא על פי ה'.

מוסיף הרב ומבאר דעות נוספות שמובאות במדרש. דעה אחת אומרת שהם לא התייעצו זה עם זה האם נכון להקריב את האש, ודעה אחרת אומרת שהם לא התייעצו עם משה.

ומתייחדים כל אחד בהשגתו המיוחדת, בלא איגוד של תורת משה מורשה, שלא נטלו עצה זה מזה, ומורים הלכה בפני רבם.

בגישה הזו, שמבקשת דבקות מאוד גדולה, הרבה פעמים כל אחד חושב שהוא צריך לעבוד את ה' על פי מה שהוא מרגיש, בהתבודדות.

הכרה של גדלות פנימית, ועומק גדול של קדושה כזו - צריכה להתבטל בפני מקור התורה, 'ונקדש בכבוד'.

הדבקות הזו מאוד גדולה ואין לזלזל בה, אבל זו לא דרך שלמה, לא דרך מתוקנת. הדרך המתוקנת היא לעשות את הדברים המדויקים לפי רצון ה'. ההתלהבות והדבקות מאוד חשובות ועליונות, הן כל כך גבוהות עד שאין להן שייכות אל העולם הזה, לא משתייכות למסגרת, אלא מתעלות מעליה – אז לא זהו המקום. ואף על פי שנאמר על בני אהרן שהיו גדולים מאוד, המקום שלהם הוא לא כאן בעולם הזה.

הם מיודעו של מקום שאינם יכולים להתגבל בגבולות, הם גדולים ממשה ואהרן, בהתפשטותם הם נידחים מן העולם.

משה ואליהו

הרב ממשך ואומר בפרק הזה, שהמגמה היא שלמות: מצד אחד ללכת על פי הדרכת התורה באופן שלם, ומצד שני לעשות זאת עם כול ההתלהבות, עם אש קודש, גם אם נמצאים בתוך מסגרת, זה לא אומר שצריכים להיות יבשים. וכך מסביר הרב את דברי הנביא:

זכרו תורת משה עבדי אשר ציויתי אותו בחורב על כול ישראל חוקים ומשפטים... הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

הנביא מחבר כאן בזה אחר זה את משה ואליהו. משה מבטא את העניין של מצוות התורה, הסדר, המסגרת. אליהו הוא פורץ דרכים, הוא זה שהקריב קרבן מחוץ למקדש, שבמצב רגיל זהו איסור כרת, הוא מבטא את העניין של 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'. הוא קנאי, שייך יותר למצבים החריגים. ואומר לנו הנביא שצריך לחבר את ההתלהבות הזו, את אש הקודש הזו של אליהו, יחד עם הדיוק המעשי של משה. מסכם הרב את דברים ואומר:

רוח הנעורים הסוער המתעורר בעוז וגבורה עם רוח הזקנה המסודר המלא כובד ראש וזהירות, יחד מתאגדים לעבודה לפעול פעולתם בחיים הרוחניים והגשמיים, להחיש ישועה ולעשות בסיס לצמח ה', ועריכת נר

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 5

לבן ישי משיח ה' רוח אפינו אשר בוא יבואו אלינו שניהם יחד אליהו הנביא עם משיח בן דוד.

הרב רואה את התקופה שלו, ומצפה לכך שמצד אחד 'רוח נעורים סוער', מלא בהתלהבות וחשק, התמסרות לעם ישראל ותורת ישראל וארץ ישראל תתעורר, ועם זה הרב מצפה לחיבור עם רוח הזקנה המסודר. השילוב של שני הצדדים הללו זה המצב השלם והאידיאלי, וזה עניינה של הגאולה העתידה. לבוא אל הקודש, לפי כללי התורה ורצון ה'.

כפי שפתחנו, כאשר ניגשים אל הקודש צריך לבוא מתוך הכנות נכונות. צריך לתקן את המידות, את המעשים, לשאוף תמיד לתיקון. אפשר גם לגשת אל הקודש מתוך מטרה וכוונה שהקודש עצמו יתקן לנו את המעשים והמידות, צריך תמיד לדעת שזהו בסיס שאי אפשר לעלות במעלות הקודש בלעדיו - התיקון והטיהור של המידות והמעשים.

שליח ציבור

תחילת הפרשה שלנו עוסקת בעבודת יום הכיפורים. יום הכיפורים מלמד אותנו כמה ה' אוהב את ישראל. הוא לא רוצה שישראל יישארו בחטאם, אלא רוצה לכפר עליהם, 'מקווה ישראל ה'". לכן קבע לנו הקב"ה יום אחד בשנה שבו הוא מכפר על כול חטאינו. יום שבו נוכל לחזור אליו.

איך נעשית עבודת יום הכיפורים. אמנם כול ישראל מתעלים מעל החומריות, צמים ומתענים, אבל הפעולות החיוביות המעשיות של היום הזה, מעשי הכפרה, הם תפקידיו של הכהן הגדול בלבד. כהן גדול אחד, בשם כול ישראל, נכנס לפני ולפנים. הוא לבדו מקריב את הקרבנות, הוא מביא את הקטורת, הוא עושה את כול עבודת יום הכיפורים.

העובדה הזו, שאדם אחד עושה את העבודה בשם כול ישראל, יוצרת תחושה מרוממת של אחדות. כל העם כולו מתאחד סביב הכהן הגדול, והוא מצדו מכוון לעשות את כול עבודת הקודש בשם כול ישראל. עניינה של ישראל הוא לעבוד את ה' יחד, כעם. הקב"ה רוצה עם שיעבוד אותו, לא כול פרט ופרט כיחידים. כול

פרט הוא חלק מהכלל כולו, ומתוך כך הוא מקבל את המשמעות שלו. יום הכיפורים מבטא את הדבר הזה בצורה מאוד חזקה. עבודתם של כול ישראל נעשית על ידי הכהן הגדול, על ידי אדם אחד. כל אחד מישראל הוא עולם שלם, בכול אדם יש נשמה שכלולה מכול המדרגות, מדרגה של ישראל, של לוי, של כהן. בכל אחד יש בעומק הנשמה בחינה מסויימת של כהן גדול, הצד היותר רוחני, מקודש ונשמתי שלו, זהו הכהן הגדול שבתוכו. כאשר הכהן הגדול נכנס אל בית המקדש, הוא מבטא את אותו צד עליון שקיים בכל אחד ואחד מישראל. זה הלימוד שאנחנו יכולים ללמוד מעניינו של יום הכיפורים.

'בשר זה רצח'?

בהמשך הפרשה אנו לומדים את הדין של שחוטי חוץ:

וידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל אהרן ואל בניו ואל בני ישראל ואמרת להם, זה הדבר אשר ציווה ה' לאמור, איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה, או אשר ישחט מחוץ למחנה, ואל פתח אוהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ה' לפני משכן ה' - דם יחשב לאיש ההוא, דם שפך, ונכרת האיש ההוא מקרב עמו.

כל אחד מישראל צריך להביא את קרבנותיו אל המשכן, ובהמשך כמובן אל בית המקדש. אם אדם שוחט קרבן מחוץ למשכן - הוא שפך את הדם של הקרבן בחינם. מיד אחר כך מלמדת אותנו התורה מצווה נוספת, אסור לאכול דם: 'כל נפש אשר תאכל כל דם - ונכרתה'. אומרת לנו התורה, שכאשר שוחטים חיה או עוף צריך לכסות את דמם בעפר. כאילו מכסים את שפיכות הדם שהתרחשה כאן. מבאר מורנו ורבינו הרב צבי יהודה, שלשפוך דם של חיה או בהמה זה דבר לא ראוי, למה להמית אותה? אבל אם אתה לוקח את החיה הזו ומקריב אותה כקרבן לה', הופך אותה להיות מקושרת עם קדושה ועם עבודת ה', זה מצדיק את שפיכת הדם. אדם ששוחט סתם, בלי להביא קרבן לריבונו של עולם, צריכה להיות לו תחושה של שפיכות דמים מבחינה מסויימת.

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 7

ובאמת, מאיפה לנו הזכות לשחוט חיות ובהמות לאכילה - הכול מתחיל מן הקודש. הקודש הוא גבוה מאוד, ולכן אפשר לקחת את הבהמות ולשחוט אותם לקרבן. מכוח ההיתר הזה, מתפשטת היכולת שלנו לשחוט בהמה גם לשם אכילה. על מנת שנזכור שכול ההיתר לשחוט הוא מכוח השייכות שלנו אל הקודש, מדריכה אותנו התורה לציין את הדבר הזה.

בשחיטה של בהמה אין חובה לכסות את הדם – יש חובה דווקא בחיה או עוף. אומר על כך הרב קוק, שהחיה והעוף הם בעלי חיים חופשיים, הם בדרך כלל לא משרתים את האדם. האדם לא מחזיק אותם ומפרנס אותם. בהמות הן לרוב מבויתות, והאדם הוא זה שנותן להן את האוכל ומפרנס אותן, לכן יש לו יותר זכות גם להשתמש בהן. אדם שצד עוף או חיה חופשיים, שלא הוא זה שמחייב אותם - הוא צריך יותר זהירות. לכן אומרת לו התורה 'כשאתה שוחט, תכסה את הדם'. התורה מחנכת אותנו שהכול מתחיל מהקודש, רק בזכות ומתוך הקישור אל הקודש אנחנו יכולים להנות מהעולם ולשחוט לעצמנו. בעצם אנחנו מקדשים את כל עניין האכילה שלנו, כפי שאמרו חכמינו - שולחן שאדם יושב עליו דומה למזבח.

לזכות לחיים בלי לעשות דבר

נמשיך בפרשה:

אלה המצוות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם... ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה'.

התורה מלמדת אותנו עד כמה חייו של כל אדם חביבים על הקב"ה. הקב"ה אינו מטיל על האדם דבר שיפגע בקיום חייו. כל המצוות כולן נדחות מפני פיקוח נפש. 'וחי בהם' - ולא שימות בהם, זהו הכלל הבסיסי. יש רק שלוש מצוות שעליהן יש חובה למסור את הנפש, הסיבה לכך היא שבלעדיהן פשוט אין כל טעם לחיים בעולם. בכל שאר המצוות – 'וחי בהם'. מפרש רש"י במסכת סנהדרין: 'חביבה על הקב"ה נפשם של ישראל'. אור החיים מוסיף ומתבטא בלשון מיוחדת – 'אם

אין ישראל אין תורה! צריך שיהיה קיום לישראל, כי רק על ידי ישראל מתקיימת התורה.

ובעצם אומרת לנו התורה בפסוק זה, 'שמרו את המצוות, משום שאדם שעושה את המצוות יחיה בהם'

מיד בפסוקים הבאים התורה מפרטת מהי אותה 'שמירה' שצריך לשמור. התורה מביאה כאן כמה מצוות של 'סור מרע', ענייני העריות שצריך להימנע מהם. אין כאן מצוות עשה, רק מצוות לא תעשה, ועל זה נאמר שמי ששומר את עצמו מן האיסורים הללו 'חי בהם'.

המהר"ל מדייק בדבר זה על פי דברי חז"ל, שאם כן 'וחי בהם' נאמר גם על אדם שנמנע מלעשות עבירה. אם נשמרת מהאיסור, לא רק שלא קלקלת או פגמת, לא רק שלא ירדת, אלא אתה מתעלה. אדם שמתגבר ולא עובר עבירה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה מצווה. בלשון הגמרא: 'ישב אדם', פירושו של דבר שהיה לו גירוי שמשך אותו, אבל הוא התיישב, עצר את עצמו מלעשות את העבירה - זה מעלה אותו, 'מעלה עליו הכתוב כאילו קיים מצווה', 'וחי בהם', ההימנעות הזו ממלאת אותו חיים, מחזקת אותו, מעצימה אותו.

זו היתה המדרגה של יוסף הצדיק, שנאמר עליו ש'קידש שם שמיים בסתר'. לכאורה הוא לא עשה מצווה, הוא בסך הכול לא ירד ולא נכשל עם אשת פוטיפר. זה לא כך. המאמץ שהוא התאמץ כדי לא ליפול הוא קידוש ה', הוא ממלא אותו בחיות, מעלה אותו. ומי שיודע למשול בעצמו, אחר כך נהיה מושל על כל מצרים. המעלה של המסירות הזו, של ההתגברות הזו, עליה נאמר 'וחי בהם'.

'הארץ שהיא נחלת ה'

התורה מזהירה אותנו, שאם עם ישראל ייכשלו חס וחלילה בחטאי העריות שיש בהם טומאה, הארץ תקיא אותנו מתוכה, משום שהארץ מקיאה מתוכה את החוטאים. ולא רק את החוטאים מישראל מקיאה הארץ, אלא גם את הגויים. זו הסבה לכך שעם ישראל מנצח את הגויים שישבו כאן לפניו – משום שהם אינם מתאימים לארץ ישראל. הארץ אינה יכולה לסבול שנעשים בה חטאים שיש בהם

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע • 9

טומאה. הרמב"ן כאן שמסביר את מעלת ארץ ישראל, מפורסם מאוד, ומאוד חשוב לחזור על היסודות הללו. את כל הארצות מנהיג הקב"ה על ידי שרים ומלאכים. אך ארץ ישראל שונה, את ארץ ישראל הקב"ה בעצמו הוא מנהיג. כשם שריבונו של עולם בחר בעם ישראל להיות העם שלו, ועליהם הוא משגיח באופן מיוחד, כך הוא בחר בארץ ישראל, והוא מנהיג את הארץ הזו בהשגחה מיוחדת:

ה' הנכבד ברא הכול ושליט על הכול. ושם כוח בתחתונים ובעליונים, מזלות בשמים ועליהם מלאכי עליון שהם שרים עליהם. ולכל ממלכות ולכל ארץ שר מיוחד ממונה מאת ה', לנהל אותה. וריבונו של עולם הוא אלוקי האלוקים ואדוני האדונים.

אבל ארץ ישראל, אמצעות הישוב, היא נחלת ה' המיוחדת. לא נתן עליה כל מלאכים ומושל. בהנחילו אותה לעמו המיוחד, המיוחד שמו, זרע ישראל אוהבו. וזה שאמר 'והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ'. כלומר - הארץ המיוחדת לה', מיוחדת לעם סגולה, עם ה'.

והנה קידש העם היושב בארץ בקדושת עריות וברובי מצוות, להיות לשמו. ולכך נאמר 'ושמרתם את כל חוקותי... ולא תקיא אתכם הארץ', ואמר 'ואתם תירשו את אדמתם אני ה' אלקיכם אשר הבדלתי אתכם מן העמים'. כי הבדיל אותנו מכל העמים, אשר נתן עליהם שרים ואלהים אחרים, בתתו לנו את הארץ, שיהיה הוא יתברך לנו לאלהים, ונהיה מיוחדים לשמו. והנה הארץ שהיא נחלת השם הנכבד תקיא כל מטמא אותה, ולא תסבול עובדי עבודה זרה ומגלים עריות.

הרמב"ן מביא את דברי המדרש על הפסוק "ואין עמו אל נכר" - שלא תהא רשות לאחד משרי האומות לבא לשלוט בכם'. בארץ ישראל אין שרים אחרים. ועוד הוא מבאר לפי הדברים הללו את דברי הגמרא 'כל הדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלוה', כיון שהקב"ה מנהל ומשגיח על הארץ בעצמו. 'וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה'. ולכן אומר הפסוק 'לתת לכם את ארץ כנען - להיות לכם אלקים'.

יש פסוק שאומר, 'הציבי לך ציונים'. הרמב"ן מפרש על פי המדרש, שהנביא אומר לנו להמשיך לקיים את המצוות גם בחוץ לארץ, רק כדי שלא נשכח לקיים את המצוות. כביכול אין חובה לקיים אותן מחוץ לארץ, רק לשמור כדי שנזכור מה לעשות כשנחזור לארץ, כי עיקר קיום המצוות הוא בארץ ישראל. המצוות בחוצה לארץ הן מעין תחליף, לא המצוות המקוריות. ולכן מצוות ישיבת ארץ ישראל שקולה ככל המצוות, משום שהיא היסוד של כל המצוות.

התורה מקדשת ומטהרת

השבת קראנו גם את פרשת קדושים. הזוהר בתחילת הפרשה מדבר על מעלת התורה:

דברי התורה עולים על כל הקרבנות ושקולים כנגד כל הקרבנות. מי שמשתדל בתורה, אף על פי שנגזר עליו עונש מלמעלה, התורה עולה על כל הקרבנות והעולות, והעונש נקרע. כך נאמר על בית עלי, 'לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עוון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם'. דרשו חכמים, שאומנם בזבח ובמנחה לא יתכפר עוונם, אבל בלימוד תורה הוא יתכפר. משום שלימוד התורה הוא מעל כל הקרבנות כולם, אדם שלומד תורה חשוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם. וכן כתוב בפסוק 'זאת התורה לחטאת לעולה ולשלמים'. דורשים חז"ל, שהתורה שקולה כנגד החטאת, העולה והשלמים.

ממשיך הזוהר ואומר:

מכיוון שבני העולם אינם נטהרים, אלא בדברי התורה, לכן דברי התורה אינם מקבלים טומאה. התורה מטהרת את הטמאים ומוצאים בה רפואה. ולכן אמר הכתוב 'יראת ה' טהורה עומדת לעד', שעומדת לעד בטהרה. הפירוש של 'יראת ה'' בפסוק זה הוא התורה, כמו שנאמר שכתוב 'ראשית חכמה יראת ה'', זו התורה שמופיעה מצד הגבורה, מצד היראה.

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 11

התורה נקראת קדושה, שכתוב 'כי קדוש אני ה'', וגם כאן הכוונה היא לתורה, שהיא שמו הקדוש והעליון. ועל כן, מי שמשתדל בתורה נטהר, ואחר כך מתקדש, והדבר הזה מובטח, משום שכתוב 'קדושים תהיו'. לא נאמר 'קדושים היו' בלשון ציווי, אלא 'תהיו', בוודאי. וכן הבטיחה לנו התורה 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש'.

עד כאן מדברי הזוהר (פ:). מעלת התורה עולה על הכול.

כבוד תורה

אני מדבר כעת אל בני התורה, העוסקים בתורה. זכינו לעסוק בתורה שהיא שקולה כנגד כל המצוות! ומתוך ההכרה בכבודה של התורה אנחנו מתחברים למצווה נוספת שישנה בפרשה שלנו, מצוות 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן'. כבוד תלמידי החכמים הוא כבוד התורה. לתלמיד חכם אין כבוד אישי, לא מכבדים אותו, אלא את התורה שבו. אמנם לפי ההלכה תלמידי חכמים יכולים למחול על כבודם, אף על פי כן כאשר אנחנו מכבדים תלמידי חכמים אנחנו מכבדים את התורה. בכל מקום שדיברו חכמים על כבוד תלמידי חכמים הם מכנים אותו כבוד תורה. כאשר הגמרא דנה במצב שבו אדם צריך להכריע אם לקיים מצווה או לכבד תלמידי חכמים, היא אומרת 'כבוד תורה עדיף', כי תלמידי החכמים נושאים את התורה, הם תורה חיה. תורה שנמצאת בספר כתובה באותיות על גבי נייר, אבל באמת התורה היא תורת חיים.

'חיי עולם נטע בתוכנו'. התורה נמשכת מדור לדור על ידי נושאי התורה, תלמידי החכמים. כל תלמידי החכמים שבדור יחד הם הופעת התורה בשלמותה העוברת מדור לדור. לכן היחס לתלמידי החכמים חייב להיות מתוך כבוד עמוק ואמתי. אסור שהכבוד יהיה חיצוני, שרק קמים לפניהם או עושים תנועות של הבעת כבוד. אדם שלומד תורה, אדם שגדל בתורה, הוא אדם שמופיע תורה ומופיע כבוד תורה. וכמובן שיש בזה מדרגות שונות. תלמידי החכמים הגדולים שמלאים בתורה, כבודם גדול, וגם כל אדם שעוסק בתורה נושא את התורה.

בני הישיבה, שעוסקים בתורה, ממשיכים את אורה של התורה בתוך המציאות, הם עצמם תורה, הם נושאים את כבוד התורה. אנחנו צריכים לדעת ולהרגיש שכל בחור שהקדיש שנה מתוך זמנו ללימוד תורה, קנה משהו בתורה. בשנתיים – קנה עוד יותר, בחמש שנים - עוד יותר... ההתייחסות חייבת להיות התייחסות נכונה, לדעת שהתורה מעלה את האדם, מרוממת אותו. כל שנה שהאדם למד - הוא גדל.

אם בחור ישיבה לא מכבד את התורה שהוא לומד, ואפילו אם זה בא מתוך ענווה ואומר לעצמו 'כמה כבר למדתי? כמה תורה אני כבר יודע?' אולי הוא חושב שהוא עניו, האמת היא שזה זלזול בתורה. הוא יכול לחשוב 'אני לעצמי מה אני', אבל כל חלק של תורה מרומם ומעלה את האדם. אדם שלומד תורה הוא אדם אחר, הוא נעשה כלי להופעת התורה במציאות. התורה מפרטת ואומרת, לא רק 'מפני שיבה תקום' מתוך כבודו של האדם המבוגר, אלא גם 'והדרת פני זקן'. הפירוש של 'זקן' הוא 'זה שקנה' תורה והחכים. לכן מלמדת אותנו הגמרא שאם יש 'ניק וחכים', תלמיד חכם צעיר מאוד - צריך לכבד אותו אפילו אם הוא לא הגיע למצוות. מכיוון שהכבוד הוא לתורה, לא משנה מה הגיל של החכם עצמו. אני חושב שבני הישיבה צריכים לכבד זה את זה. צריכים לכבד בני תורה, ואף על פי שגם אני לומד בדיוק כמוהו - זה לא אומר שאני לא צריך לכבד את החבר שלי. צריך כבוד הדדי בין תלמידי חכמים.

התעסק בנטיעה

דיברנו על קדושת התורה, עסקנו בקדושתם של עם ישראל, ובקדושת ארץ ישראל. אני רוצה להביא מדרש נוסף שעוסק במעלת ארץ ישראל:

'אחרי ה' אלקיכם תלכו'. וכי אפשר לבשר ודם להלוך אחר הקב"ה? אותו שכתוב בו, 'בים דרכך ושבילך במים רבים' 'זבו תדבקון' וכי אפשר לבשר ודם לעלות לשמיים ולהדבק בשכינה, והלא כתוב 'כי ה' אלקיך אש אוכלה'? אלא, מתחילת ברייתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחילה, הדא הוא דכתיב: 'ויטע ה' אלקים גן בעדן'. אף אתם כשתיכנסו

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 13

לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחילה, הדא הוא דכתיב 'כי תבואו אל הארץ - ונטעתם'.

'אחרי ה' אלקיכם תלכו', איך יכול אדם ללכת אחרי ה' - אומר לנו המדרש שצריכים ללכת בדרכיו. היה מקום לומר שללכת בדרכיו זה מידות טובות, לעלות במעלות רוחניות, לעשות דברים עליונים רוחניים, ובאמת ישנם מדרשים כאלו. כאן בא המדרש ואומר לנו שנבוא לארץ ישראל, ונהיה חקלאים וניטע עצים, בכך נדבק בריבוננו של עולם, כיון שאנחנו עושים את מה שהקב"ה עשה בבריאת העולם. הוי אומר, שההליכה בדרכיו של הקדוש ברוך היא אינה רק הליכה רוחנית, אלא כל תיקון במציאות הוא הליכה בדרכיו של הקדוש ברוך הוא, ובפרט בארץ ישראל שהיא ארץ ה'. האם עלה פעם בדעתכם להסתכל כך על החקלאים שנוטעים עצים? שעליהם נאמר 'ובו תדבקון'? כך אומר המדרש. 'כי תבואו אל הארץ - ונטעתם', זו הדרך ללכת בדרכי ה'.

ז'ה כלל ענק בתורה'

פרשת קדושים עוסקת הרבה במצוות שבין אדם לחברו. 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תישא עליו חטא', 'ואהבת לרעך כמוך', ועוד. כידוע, ר' עקיבא אומר ש'ואהבת לרעך כמוך' זה כלל גדול בתורה. השפת אמת מפרש שכתוב בגמרא במספר מקומות, שכאשר נאמר 'כלל גדול' סימן שיש גם כלל קטן, והכלל הגדול הוא גדול ביחס לכלל הקטן. אם כן, מהו הכלל הקטן של 'ואהבת לרעך כמוך'?

אומר השפת אמת, שהכלל הקטן הוא עבודת ה' של אדם אחד. אדם שעובד את ה' עם כל רמ"ח האיברים ושס"ה הגידים שלו, לא רק עם המוח, הלב או הידיים, אלא ממש כל כולו עכשיו עובד את ה'. זה כלל קטן בתורה, כלל שכולל את כל האיברים לעבודת ה'.

אבל הכלל הגדול הוא 'ואהבת לרעך כמוך'. כשאתה עובד את ה', אל תעבוד רק עם כל כוחות הנפש הפרטיים שלך, אלא תעבוד יחד עם כלל ישראל. 'כמוך', כי כולם אחד. לעבוד את ה' בשם כל ישראל.

בא בן עזאי ואומר, 'יש כלל גדול מזה'. מהו הכלל הגדול יותר - 'זה ספר תולדות אדם'. לכאורה זה לא מובן, מה מיוחד בכלל בפסוק הזה. מבאר לנו השפת אמת, שהכלל הגדול של בן עזאי אומר לנו לעבוד את ה' לא רק עם כל ישראל שבדור, אלא עם כל ישראל שבכל הדורות כולם. זו כבר הסתכלות מושלמת, אתה מסתכל על עבודת ה' שלך כחלק מכלל ישראל בכל הופעתו בכל הדורות, אתה מתחבר אל כל הכלל כולו. לעבוד את ה' מתוך כך, זהו כלל גדול ביותר. עבודת ה' צריכה להיות באחדות. זה מתקשר למה שאמרנו בתחילת השיחה, על עניינו של הכהן הגדול ביום הכיפורים, הוא עובד בשם כל ישראל.

נקיות בממוץ

שתי פעמים מופיע בפרשה שלנו האיסור 'לא תעשו עוול במשפט'. בפעם הראשונה הכוונה היא שלא לעשות עוול ממש במשפט, והמשך הפסוק הוא 'לא תהדר פני דל'. כשיש בעיות בין מעביד לעובד, באים לבית משפט לענייני עבודה. כיום פעמים רבות נטייתם של השופטים היא לחוס על הפועל, ולא על המעבידים. התורה אומרת שזה לא נכון, השופט צריך להיות ענייני, 'לא תהדר פני דל', וכמובן שגם לא פני גדול. תשפוט משפט צדק. והנה, בהמשך הפרשה נראה שהתורה חוזרת עוד פעם על אותו איסור: 'לא תעשו עוול במשפט, במידה במשקל ובמשורה!'

זו שאלת רש"י: 'אם לדין, הרי כבר נאמר 'לא תעשו עוול במשפט', אלא 'המשפט' שעליו מדברת התורה כאן הוא המידה, והמשקל והמשורה:

מלמד שהמודד נקרא דיין. שאם שיקר במידה - הרי הוא מקלקל את הדין, וקרוי נבל, שנאוי, משוקץ, חרם, תועבה. וגורם לחמישה דברים האמורים בדיין: מטמא את הארץ, מחלל את ה', מסלק את השכינה, מטיל את ישראל בחרם, ומגלה אותם מארצם.

עד כאן דברי רש"י. אדם שמודד את המשקלים והמידות בחנות שלו, נחשב כמו שופט היושב בבית הדין ושופט. לשקר במידה ובמשקל זו עבירה איומה ונוראה. לכאורה, הוא גונב ממש קצת. זה לא כך. השוק הוא דבר שמוכרח להיות מסודר

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 15

לפי מסגרת בלי שום שקרים ושינויים. ואם הוא משנה מעט את המסגרת – זהו אחד הדברים החמורים ביותר שיכולים להיות.

אנחנו צריכים לדעת שבני תורה חייבים להיות אנשים ישרים עם מידות טובות. אנשים הגונים ולא מתחכמים. בכל ספיקא דממונא, אף על פי שלפי ההלכה אומרים לנו חכמים שאפשר להקל, בני התורה צריכים להחמיר על עצמם.

בא אלי פעם מישהו ושאל שכדי לקבל את המשכנתא שהוא היה זקוק לה, הוא צריך להביא אישור שהמשכורת שלו היא כך וכך. הלך אותו אדם אל המעביד שלו ושל אשתו, וביקש שיכתוב להם שהם מקבלים משכורת יותר גדולה. בפועל, כמובן שהמעביד לא נתן להם משכורת יותר גדולה, אלא רק כתב כך בתלוש. הוא דיווח בתלוש של חודש אחד על משכורת עבור שלושה חודשים. כעת בא אלי אותו אדם לשאול שאלה. אשתו ילדה, והיא צריכה לקבל דמי לידה. את דמי הלידה מקבלים על פי תלושי המשכורת. אם יש לה תלוש גבוה, היא תקבל יותר דמי לידה ממה שמגיע לה. אז מה לעשות?

אמרתי לו: 'הרי אתה רימית כבר בהתחלה. לפי העבודה שאתה עובד בה לא היית יכול לקבל את המשכנתא. בן תורה בא לשאול שאלה כזו - בושה!' בני תורה צריכים להיות הגונים וישרים. אין דבר כזה להגיש מסמך שהוא לא נכון. לגנוב זה לא רק להיכנס דרך החלון. אדם צריך להיזהר בכל חשש או ספק של שקר או רמאות. אדם שהתפטר מהעבודה שלו מקבל דמי אבטלה. אם אחר כך הוא עובד במקום אחר, בניגוד להסכם שעליו הוא חותם כדי לקבל דמי אבטלה - הוא גונב. צריך להיזהר ולהיות ישרים בכל המובנים.

אדם שלוקח עגלה מהסופר ומשאיר אותה ליד הבית שלו – הוא גונב! האיסור 'לא תגנוב', הוא לא רק בגניבה רגילה, אלא גם בגניבה 'על מנת למיקט', לקיחה על מנת לצער. אם אתה לא רוצה לגנוב, אבל ראית את האופניים של החבר שלך והסתרת אותם כדי שהוא רק יחשוב שהם נעלמו. התכוונת מראש להחזיר לו את האופנים, רק רצית קצת לעצבן אותו – יש דעה שאומרת שזהו איסור גניבה מדאורייתא. בלשון הרמב"ם אפשר להבין כך או כך, בכל אופן לכולי עלמא הדבר הזה אסור.

כשאנחנו לומדים פרשת קדושים, שהיא פרשה עמוסה במצוות, אנחנו צריכים להתבונן. להשתדל להפנים. אתה קורא 'לא תלך רכיל בעמך' – תחשוב על זה. צריך להימנע מלחשוב אפילו מחשבות לא טובות על אחרים, וכמובן שאם אני אחשוב רק דברים טובים אני לא אגיע לדיבורים אסורים. פרשת קדושים צריכה לקדש אותנו. כל מה שאנחנו קוראים, לחפש ולבדוק – האם אנחנו נקיים וזהירים בזה, האם אנחנו מספיק רחוקים מן החטא הזה, כך אפשר לגשת אל התורה מתוך טהרה וקדושה, ולהתעלות למדרגות עליונות.

אנחנו כבר שבוע שני בתוך הזמן, ונפגשים דרך הזום. אמנם זה נחמד, ולאט לאט מתרגלים לזה, אבל אנחנו מתגעגעים ללימוד המשותף של כל התלמידים בישיבה, ומתפללים ומקווים שזה יהיה בקרוב. ברוך ה' במדינת ישראל, בסייעתא דשמיא, המגיפה הזו הולכת ומצטמצמת ממש באופן מהיר מאוד, ברוך ה'. ואנחנו מאוד מקווים שבקרוב נוכל להיפגש. בינתיים אני רוצה לברך את כולכם להיות חזקים בבית, לפתח כוחות ולהמשיך, כך שעוד מעט כאשר אנחנו ניפגש, אתם תהיו במקום הנכון ותבואו מתוך כוחות ועוצמות. אני מאוד מקווה ובטוח שזהו המצב שלכם. כולם רוצים וכולם מתאמצים, כל אחד לפי מדרגתו. יש כאלה שמחזיקים יותר, יש כאלו שרוצים מאוד להצליח, ואין כאלו שלא עושים כלום. ברכת 'חזק ואמץ' לכל אחד ואחד, להתראות בקרוב, עלו והצליחו. שיהיה לנו שבוע טוב ומבורך חודש טוב ומבורך, להתראות בעזרת ה'.

השיחה נמסרה בשנת התש"פ

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

